

Helsingin

SUOMALAINEN
KLUBI

Klubi-lehti 4/2004

Suomalainen Klubi valloitti Berliinin

Chocolate, Schokolade vai czekolada?

Vain sinä tiedät miten suklaa kirjoitetaan siellä,
missä sinä joulushoppailet.

SAS:n, Blue1:n ja partnereiden edullisilla jouluhinnoilla lennät yli 100 Euroopan kaupunkiin.
Alla muutama esimerkki yli 100 edullisesta kaupunkikohteestamme.

Varaukset ja tarkemmat säännöt SAS Sales Centeristä puh. 020 386 000, matkatoimistostasi
tai www.lufthansa.fi, www.austrianairlines.fi, www.sas.fi. Toimi nopeasti, sillä paikkoja on rajoitetusti.

Esimerkkihintoja meno-paluu Helsingistä, alk.

Madrid 253 €	München 218 €	Oslo 150 €	Pariisi 236 €
Praha 232 €	Rooma 268 €	Varsova 220 €	Wien 210 €

Edestakaiset hinnat ovat voimassa SAS:n ja Blue1:n sekä tietyillä Lufthansan, Austrianin, Spanairin ja SAS Braathensin lennoilla turistiluokassa. Esimerkkihinnat sisältävät lentokenttäverot ja matkustajamaksut edullisimman reittivaihtoehdon mukaan sekä toimitusmaksun 10 €/sähköinen lippu nettisivuilta varattaessa. SAS Sales Centerin kautta varattaessa toimitusmaksut vaihtelevat 20-45 €/lippu. Valuuttakurssien muutokset ja reittivalinnat vaikuttavat lopulliseen hintaan. Huom! Austrianin ja Lufthansan lennot vain Helsingistä. **Varaukset** lähtöpäivään saakka. **Maksa lippusi** 3 päivän kuluessa varauksesta, kuitenkin viimeistään ennen lähtöä. **Matkusta** 16.12.2004 - 10.1.2005. Vietä perillä vähintään kaksi yötä tai pe-la tai la-su välinen yö. Viimeinen lähtöpäivä on 8.1.2005 ja matkan tulee olla päättynyt 10.1.2005. **Kysy myös lapsialennuksiamme.** Tarkemmat säännöt matkan varauksen yhteydessä. **Paikkoja on rajoitetusti.**

Austrian

Lufthansa

Blue

SAS

Sisältö 4/2004

Pääkirjoitus.....	4
Puheenjohtajalta. Pekka Ritvos.....	4
Klubin uuden puheenjohtajan haastattelu	6
Sotavankitiedostot internettiin	10
Onni Oja	13
Kantapöydässä.....	14
Klubilaiset valtasivat Berliiniin.....	16
Ooppera-ilta	24
Tehtävänä turvallisuus merellä	28
presidentti Svinhufvud Klubilla	30
Kiroilukirstu euroaikaan.....	32
Jaakko Syrjän muistissa on Väinö Linna.....	33
Kirjalahjoituksia	35
Kun Paasikivi heitettiin ulos.....	36
Uusi jäsen Klubin johtokuntaan	38
Kenen Klubi.....	38
Pohjoinen valo pysäytti Pariisiin	40
Klubilla tapahtunutta	42
Toiminnan johtajan katsaus	44
Kevätkauden 2005 ohjelmaa	46
Klubin hallinto 2004	50

Helsingin Suomalainen Klubi -lehti

Julkaisija: Helsingin Suomalainen Klubi r.y. (www.klubi.fi)

Kansakoulukuja 3, 00100 Helsinki,

puh: +358 9 694 6644 faksi: +358 9 694 6090

Sähköposti: lehti@klubi.fi

Ilmestyy jäsenlehtenä neljä kertaa vuodessa.

Ilmestymisajat: Helmi-, huhti-, syys- ja marraskuu

Päätoimittaja: Jarmo Virnavirta

Toimitussihteeri: Jouko Liusvaara

Graafikko: Yrjö Klippi

Toimitusneuvosto: Ohjelma- ja tiedotustoimikunta

Forssan Kirjapaino, Forssa 2004

Vapaiden miesten Klubi

Pekka Ritvos

■ Klubi tarjoaa jäsenistölleen puitteet, joissa saamme vireitä kontakteja kanssaihmissiimme, saamme toteuttaa itseämme, pääsemme ottamaan kantaa, osallistumaan ja kokemaan itsemme tasa-arvoisiksi muiden kanssa.

Klubissa ei ole sosiaalisia eikä poliittisia kuiluja. Vaikka Klubi arvostaa ja kunnioittaa suomettarelaisia juuriaan, niin niinkin aikaisin kuin 1927 johtokunta totesi suhteesta politiikkaan:

“Klubi ei ole esiintynyt minkään puolueen alaisena poliittisena järjestönä. Se on aina ollut suomenmielisten kokoontumispaikka ja toverillinen yhdysside, jonka poliittinen merkitys on ollut ensi sijassa ja pääasiallisesti siinä, että se on ylläpitänyt henkilökohtaisia suhteita ja sitä kautta vaikuttanut suomenmieliseen politiikkaan pääkaupunkiseudulla.”

Tämä lausuma ohjaa edelleen Helsingin Suomalaisen Klubin suhdetta politiikkaan. Klubilla tietysti keskustellaan asioista, mutta Klubilla ei klubina ole tietenkään poliittista kantaa.

Kokiessaan Klubin itselleen tarpeelliseksi ja tultuaan hyväksytyksi Klubiin uudet jäsenet tutustutetaan sääntöihin, joista selviävät Klubin periaatteet ja tarkoitus. Niissä sanotaan, että veljellisen yhdessäolon lisäksi vaalimme ja edistämme suomalaisuutta, suomen kieltä ja suomalaista kulttuuria, isänmaallisessa hengessä.

Kun jäsenet hyväksyvät nämä periaatteet, se riittää. On ihan sama, mitä puoluetta tai aatesuuntaa kukin mahdollisesti edustaa. Tämä hieno klubi on vapaiden miesten vapaa yhteenliittymä, jossa asiat otetaan asioina ja toisten jäsenten elämänsä katsomusta kunnioitetaan.

Klubin yksi vahvuus on siinä, että veljellisessä hengessä pääsemme tapaamaan miehiä, joiden poliittinen tausta, monipuoliset elämäkokemukset, ammattien kirjo ja ikähaarukka tarjoavat sellaisen sosiaalisen kontaktipinnan, johon verrattu-

na ns. luonnon diversiteettikin pakkaa jäämään toiseksi.

Olen nyt ollut kolme vuotta Klubin puheenjohtajana. Leo Lehdistö aloittaa nämä hommat vuoden vaihteessa. Tunnen miehen hyvin. Valinta oli oikea. Menestystä.

Käsitykseni Klubista ja klubiveljistä ovat entisestään kohentuneet näiden kolmen vuoden aikana. Sekä johtokunnassa että toimikunnissa olen saanut nähdä, minkä määrän energiaansa ja aikaansa he ovat antaneet jäsenistön hyväksi luottamusmiessopojalta. Kiitän näitä työtovereita ja toiminnanjohtajaamme hyvin hoidetusta työstä. Klubin talous on kunnossa, samoin kiinteistöyhtiön. Ohjelma- ja harrastustoiminta on vireää ja monipuolista. Jäsenmäärä kasvaa. Uudet sukupolvetkin ovat tulossa. Esimerkiksi viime johtokunnan kokoukseen tuli jälleen tukku hakemuksia 1960-luvulla syntyneiltä miehiltä. Isänmaallisuus on edelleen väkevä arvo.

Tuleva johtokunta joutuu ottamaan kantaa ja järjestämään lukuisia asioita, jotka ovat tuttuja nyt päättyvälle kaudelleni. Suomalaisen Klubin säätiöhanke etenee suotuisasti. Kuudennen kerroksen tilojen remontti taitaa onnistua ensi kesänä. Hallintouudistus ja ns. läpinäkyvyys etenee. Uuden toimitusjohtajan valinta tapahtuu ensi keväällä. Ravintoloitsijamme vaihtuu puolentoista vuoden päästä...

Tapahtumia ja töitä riittää. Keskustellaan ja kritisoidaan niitä jatkossa vaikkapa kantapöydässä, jonka vakioasiakkaaksi nyt siirryn.

Ihmisten poliittinen tausta on sinänsä kiinnostava asia ja kertoo paljon hänen maailmankuvastaan.

Olen ylpeä että olen saanut toimia näin hienon klubin puheenjohtajana kolme vuotta. Arvostukseni Klubia ja klubilaisia kohtaan on entisestään noussut tänä lyhyenä aikana.

Muutoksen aikanakin tarvitaan yhteisvastuuta

Jarmo Virravirta

■ Helsingin Suomalaisen Klubin perustavia ajatuksia oli sen syntyäaikoina kansakunta, joka oli vasta alullaan. Sen perustaa piti vahvistaa nostamalla suomen kieli arvoonsa ja kohottamalla suomalaisten sivistystasoa. Kaiken takana oli ajatus suomalaisesta suvereenista kansakunnasta, jonka syntyminen avaintekijä oli yhteisvastuu.

Tästä on kaikki syy muistuttaa näinä suuren muutoksen aikoina, jolloin globalisaatio nousee muiden henkisten ja aineellisten virtausten yläpuolelle. Globalisaatiokaan ei onnistu, ellei kansakuntien tasolla ja kansainvälisesti tunneta yhteisvastuuta. Huikea on resursien – henkisten ja aineellisten – epätasaisuus maailmassa. Myös kansallisesti muutoksen aikana pitäisi muistaa yhteisvastuu. Edunvalvonnan ja jakamisen perusedellytys on, että kakkua on kasvatettu.

jatkuu seuraavalla sivulla

ENNEN MUUTA SANOO UUSI PUHEENJOHTAJA LEO LEHDISTÖ

Marraskuun 17. päivänä vietettiin Klubilla Kaatuneitten huoltosäätiön 60-vuotisjuhlaa. Säätiö perustettiin jatamaan välirauhansopimuksen perusteella "fasistisena" lakkautetun Suomen Aseveljien liiton työtä. SAL perustettiin ylläpitämään talvisodan henkeä, siitä kasvoi valtava huoltojärjestö. Saavutukset olivat hämmästyttäviä: aseveliliitto käytti huoltotyöhän kaikkiaan 190,8 miljoonaa markkaa. Rahat saatiin talkoilla, keräyksistä, mitä moninaisimmista aktiviteeteista. Rintamalla rakennettiin lähes 2 000 taloa, jotka kuljetettiin Suomeen sotaleskien asunnoiksi! Rautanaulakeräys tuotti 7,5 tonnia rautanauvoja, jotka riittivät 35 asuintalon rakentamiseen!

Viesti on selvä: tie kansakunnan vaurastumiseen kulkee vain yhteisvastuun kautta. Muutoksen päivinä tarvitaan uusia innovaatioita ja edelläkävijöitä, mutta yhteisvastuuta ei saa unohtaa.

Jarmo Virnavirta

PS. Vuoden sopimuksen klubilehden päätoimittajana menee umpeen. Henkilökohdattaiset oloni eivät salli riittävästi aikaa Klubille ja lehdelle. Työtä jatkaa ensi vuonna senioritoimittaja Pekka Kostamo.

Helsingin Suomalaisen Klubin perusajatuksilla, suomalaisuushengellä ja vanhasuomalaisella suhtautumisella maailman kehitykseen on tänään tilausta enemmän kuin miesmuistiin, sanoo Suomalaisen Klubin uusi puheenjohtaja, viestintäjohtaja Leo Lehdistö. Hän viittaa Euroopan ja EU:n kehitykseen. Kysyttävä on myös, missä suomalaisuutta vaalitaan, ellei Suomalaisella Klubilla, uusi puheenjohtaja sanoo.

KULTTUURIKLUBI

■ – Toiseksi on painokkaasti sanottava, että Suomalainen Klubi on kulttuuriklubi. Kulttuuria on tietenkin biljardi, skruuvi ja suhteellisen uusi toimintamuoto golf, mutta on muitakin. Ehkä meidän pitäisi myös hakea profiilia, jolla saisimme yleisempään tietoisuuteen Klubin osuuden suomalaisuuden vaalimisessa. Onhan Klubi ollut keskeinen tekijä monessa suomalaisuushankkeessa, täällä ovat mm. kansallisteatterin suomalaisen kirjankustannustoiminnan juuret, sanoo puheenjohtaja Leo Lehdistö.

JOUSTAVAMPI ORGANISAATIO

Leo Lehdistö on vastannut kolme vuotta Klubin ohjelmatoiminnan kehittämisestä. Ohjelmatoiminta on runsas ja monipuolinen, mutta jotakin lisää siihen silti pitäisi saada.

– Klubin ensisijainen tehtävä on tietenkin palvella jäseniään, painottaa Lehdistö. Koko toiminta perustuu jäsenkunnan asiantuntemukseen ja vaikuttavuuteen.

Tätä näkökohtaa pyritään toteutta-

maan myös uudistamalla organisaatiota. Sitä koskevat peruspäätökset on jo tehty. Nykyinen toimikuntalaitos puretaan, tilalle haetaan joustavampia ja pienempiä työryhmiä, jotka vievät ideat nopeammin käytäntöön.

– Pyrkimyksenä on avata kaikille aktiivisille jäsenille kanavat toimia. Organisaation on tehtävä mahdolliseksi nykyistä paremmin jokaisen aktiivisen jäsenen osallistumisen klubitoimintaan. Ohjelmatoimikunnan puheenjohtajana olen usein törmännyt toteamukseen, että minulla on hyvä idea, mutta miten veisin sitä eteenpäin. Toimikuntalaitoksemme on liian jähmeä, siihen pitää hakea enemmän joustoa, että hyvät ideat saataisiin toteutetuiksi, sanoo puheenjohtaja Leo Lehdistö. Joustavuutta tässä haetaan.

SÄÄTIÖ EDISTÄMÄÄN KLUBIN ARVOJA

Suomalaisen Klubin historiallinen ongelma vuosikymmeniä oli oman huoneiston puuttuminen. Tällä hetkellä Klubilla on

ainutlaatuinen kiinteistö, loistavat tilat toimia. Talous on siinä kunnossa, että uusia avauksia on mahdollista miettiä.

– Klubin toiminta tapahtuu kolmessa yhteisössä, itse Klubissa, Klubin kiinteistössä ja tulevaisuudessa myös perustettavassa säätiössä. Kiinteistö on realiteetti, säätiö on tulevaisuutta, nyt painopiste on klubitoiminnan kehittämisessä, sanoo Lehdistö.

Edelleen puheenjohtaja Lehdistö sanoo, että hän odottaa tässä asiassa, klubitoiminnan kehittämisessä, aktiivisuutta kaikilta klubiveljiltä.

– Mistään muusta suomalaisesta yhteisöstä ei löydy yhtä paljon kokemusta, asiantuntemusta ja aloitteellisuutta yhteiskunnan kaikilla aloilla kuin Helsingin Suomalaisesta Klubista, toteaa Lehdistö. Varmaan tämän potentiaaloin voisi organisoida suuremmaksikin mielihyväksi jäsenistölle. Perustettavan säätiön kautta voimme taas edistää yleisesti niitä asioita, joille Klubin omakin toiminta rakentuu. (JV)

Leo Lehdistö

Leo Lehdistö on ollut patenti- ja rekisterihallituksen viestintäjohtaja vuodesta 1997 alkaen.

Hän on syntynyt Turussa v. 1947. Monille hän on tuttu televisiosta. Yleisradion palveluksessa hän oli vuodesta 1969 vuoteen 1997. Viimeiset vuodet Yleisradiossa hän vastasi palvelu- ja erikoisohjelmien tuotannosta.

Leo Lehdistö tuotti ensimmäiset suorat tv-lähetykset entisen Neuvostoliiton tasavalloista. Tunnettu on myös hänen tv-ohjelmasarjansa "Itse asiassa kultuna". Lehdistö viitoitti myös television aamuohjelmat, joiden formaatti on säilynyt saman kuin se hänen tuottamansa "Kukko-kiekuun" aikana oli. Hän käsitteli ohjelmissaan paljon ikäihmisten ja veteraanien kysymyksiä. Leo

tuottaa edelleen ohjelmia yhteisönä Lehdistö Oy:n kautta.

Suomalaisen Klubin jäsen Leo on ollut vuodesta 1996 lähtien. Luonteellisesti hän otti jäsenyyden heti innostuneesti ja uppoutui toimintaan. Hän on ollut Klubin johtokunnan ohjelmatoiminnasta vastaava jäsen viimeisen kolmen vuoden ajan. Harrastuksikseen hän ilmoittaa lukemisen ja historian.

Jyrki vesikansa sai tunnustuksena ansioistaan Chevalier-kaartin kypärää kuvaavan taulun. Myös Jens Stormbom ja Erkki Nordberg saivat tunnustus palkinnon.

Eino Papinniemi valittiin klubin kunniajäseneksi.

Sotavankitiedostot Suomen Kansan Henkisen Muistin osaksi

REIJO NIKKILÄN SUURTYÖ LÖYSI

Ohjaaja Reijo Nikkilän kokoama sotavankisivusto on liitetty Suomalaisen Klubin ylläpitämään Suomen Kansan Henkinen Muisti -internet sivustoon. Sivuilta löytyvät mm. sotavankeudessa kuolleet suomalaiset ja kaikki suomalaiset Neuvostoliiton sotavankien saaristossa. Sieltä löytyvät myös sotavankeudesta palanneiden ilmoitukset kaatuneista.

■ Sotavankisivusto on ohjaaja **Reijo Nikkilän** suurtyö, jota hän on neljän vuoden ajan laatinut. Perusosa on kaksi matrikkelia. Toinen luetteloi kaikki suomalaiset, jotka olivat Neuvostoliitossa sotavankeina. Toisessa taas ovat Neuvostoliitossa sotavankeudessa kuolleet suomalaiset.

Suomalaisen Klubin ylläpitämään Suomen Kansan Henkinen Muisto -sivustoon tiedostot päätyivät, kun Yleisradio ei halunnut enää ylläpitää sotavankisivustoja. Yleisradiolle Nikkilän kokoamat matrikelit tuottivat kaksi hyvän vastaanoton saanutta dokumentti-

SIJOITUSPAIKAN KLUBIN SUOJISTA

Vasemmalta oikealle entiset sotavangit Teuvo Alava yhdistyksen puheenjohtaja, Olavi, Martikainen, Risto Kiiskilä, Raimo Vilkkä ja Olli Nortea .

ohjelmaa: "Suomalaiset vankileirien saaristossa" ja "Ryssä perkele". Molemmat esitettiin vuoden 2000 syksyllä. Lisäksi teemasta julkaistiin kirja "Ryssä perkele" (Edita 2002).

Alku Mustamäen torilla

Kaikki sai alkunsa vuonna 1997, kun **Reijo Haimila** Savitaipaleelta otti yhteyttä Nikkilään. Hänen sukulaisensa olivat tavanneet Tallinnan Mustamäen torilla sujuvasti suomea puhuneen yli 70-vuotiaan **Tauno Armas Ahlqvistin**, kotoisin Savitaipaleelta. Tämä oli kerto-

nut joutuneensa keäkuun lopulla 1944 sotavangiksi ja asuneensa siitä lähtien Neuvostoliitossa jossakin Uralilla yhdessä toisen Savitaipaleelta kotoisin olleen sotavangin kanssa. Hän oli saanut Neuvostoliiton passin ja uuden nimenkin, jota Haimilan sukulaiset hämmennyksissään eivät kuitenkaan tulleet kysyneeksi.

Haimila ystävineen oli ensi yrittänyt löytää Ahlqvistia, mutta epäonnistuttuaan etsinnöissään he olivat kääntyneet Yleisradion toimittajan Reijo Nikkilän puoleen. Yhdessä järjestettiin suuri etsintäoperaatio, johon kytkeytyivät myös

mm. Tallinnan suurin venäjänkielinen lehti ja radio. Tarkoitus oli tehdä televisioon Tositarina Ahlqvistista, mutta yhteyttä häneen ei enää saatu.

Uusin osio hautapaikkatiedot

Sen sijaan Reijo Nikkilä kiinnostui sotavankiteemasta. Eläkkeelle jäätyään hän omistautui kokonaan teeman selvittelyyn. Yhteistyössä mm. Sotavangit ry:n kanssa hän alkoi koota edellä mainittuja tiedostoja. Hyvänä tukena oli myös valt. lis **Dimitri Frolov**, joka sittemmin on Helsingin yliopistossa väitellyt aihepiiristä.

Reijo Nikkilällä on takanaan yli neljän vuoden työ sotavankien parissa. Uutta tietoa tulee kaiken aikaa. Mm. kuolleiden matrikkeli on laajentunut neljässä vuodessa 670:stä 1 275:een. Uudessa versiossa jokaisesta kuolleesta on kerrottu kaikki Suomen ja Venäjän arkistois-

sa saatavissa oleva tieto. Kokonaan uusi osio on hautapaikkatiedot niistä, joista tällaisia tietoja on löytynyt.

”Rukiver”-kirjaa varten Nikkilä teki kaikkien, yli 4 000 miehen ja muutaman lotan matrikkelin, jota seuraa uusi, laajuudeltaan moninkertainen versio Klubin tietokantaan ensi vuoden loppuun mennessä. Nikkilä päivittää sotavangit-tietokantaa jatkuvasti.

Urakka on ollut kova, mutta kiitollinen, sanoo Reijo Nikkilä. Hän on erittäin kiitollinen Suomalaiselle Klubille siitä, että tietokanta löysi paikkansa Suomen Kansan Henkisessä Muistissa. Kun hän toteaa tämän, on ilmassa historian siipien havinaa: monet muistavat Nikkilän parhaiten edelleen Yleisradion Moskovan-kirjeenvaihtajana, jonka raportointiin edelleen kohdistetaan kritiikkiä. Analysoinnin arvoinen asia sekini, mutta jo toinen juttu. (JV)

www.klubi.fi

■ ■ Suomalaisen Klubin ylläpitämän internet tiedoston suosituin sivusto on <http://www.mannerheim.fi>. Se on laaja Mannerheimiä koskeva tietokanta, joka on julkaistu paitsi suomeksi ja ruotsiksi myös englanniksi, saksaksi ja ranskaksi. SKSM-tiedostossa on lisäksi osiot Karjalaiset sankarivainajat ja Sibeliuksen sekä nyt uusimpana sotavangit. Sivuille pääsee joko Klubin www-osoitteen www.klubi.fi kautta tai suoraan osoitteisiin www.mannerheim.fi, www.sibelius.fi ja www.ksv.mpoli.fi kautta.

ONNI OJA IN MEMORIAM

■ Klubimme taiteilijajäsenen, taidemaalari, professori Onni Oja kuoli 15. marraskuuta Nummelassa 95-vuotiaana.

Taide veti Onni Ojaa puoleensa jo varhain. Keuruulainen maatalon poika lähti 17-vuotiaana

Helsinkiin ja ahersi Taideteollisessa keskuskoulussa niin menestyksellisesti, että pääsi mukaan useisiin taidenäyttelyihin vuodesta 1930 alkaen. Opinnot jatkuivat yliopiston piirustussalissa ja myöhemmin myös Pariisissa ja Roomassa. Työnsä ohella hän toimi piirustuksen ja väriopin opettajana sekä alan oppikirjojen tekijänä ja kääntäjänä. Onni Oja on kansallisen taiteemme ehdoton merkkihenkilö. Hänen tuotantonsa on uskomattoman laaja, monipuolinen ja aina laadukas. Hän teki kymmenittäin seinämaalauksia julkisiin rakennuksiin kautta maan. Parhaiten Onni Oja tunnetaan kuitenkin maise-mamaalarina, suomalaisen maalaiskylän kuvaajana. Hänen töitään on kaikissa merkittävässä julkisissa kokoelmissa ja lukemattomissa kodeissa.

Klubin jäseneksi Onni Oja tuli 1978. Silloin juhlasalia koristi yksi mosaiikkityö. Ojaa pyydettiin miettimään, miten tyhjyyteen saataisiin eloa.

Tarjoamansa aiheen pohjalta taiteilija maalasi kuvakertomuksen Suomen tie, joka nyt hallitsee juhlasalia koko seinän mittaisena (17,5 x 1,2 m).

Siinä on kuvattuna suomalaisuuden historia kivikaudesta

piisiruun. Teos paljastettiin 1983. Siitä tuli Klubin epävirallinen tunnus. Nyt Klubilla on onni omistaa toinenkin Ojan monumentaalitöitä Kesäpäivä, joka täyttää juhlasaliin avautuvan Pankkikabinetin peräseinän. Vuonna 1946 Elannon pääkonttorin aulaan maalattu teos hankittiin Klubin omistukseen 125-juhlavuoden kunniaksi 2001. Hie-man pienempi versio samasta aiheesta on Ateneumin kokoelmissa Elämän ranta – nimisenä. Se kertoo, että jokaisella on oma elämä, mutta me kaikki olemme samalla rannalla, jota äiti maa kannattelee.

Mestari on poissa, mutta hänen siveltimensä jälki puhuttelee yhä meitä ja tulevia klubilaisia.

Helsingin Suomalainen Klubi kunniottaa taiteilijajäsenensä valoisa muistoa.

Mikko Pohtola

SUURIMMAT SUOMALAISET

■ Kantapöydässä keskustellaan lounasta nautittaessa ajankohtaisista asioista, Suuret suomalaiset -äänestyksestäkin.

– Pelleilyä koko puuha! Altis manipuloinnille ja joukkoliikkeille.

– On siinä hyvääkin. Kansa saa historian opetusta.

– Vahinko, että kaksi ja puolimetrinen **Väinö Myllyrinne** putosi kymmenenkärjessä -listalta. Hän olisi ollut kiistatta suurin.

– Entä **Otto Ville**, Terijoen hallituksen pääministeri?

– Joiltakin ovat olleet vitsit vähissä. Järki voitti, kun **Agricola, Mannerheim ja Sibeli**us äänestettiin kärkisijoille. Näistä kolmesta on klubimme tehnyt kahdesta koko maailmalle levinneet internet-ohjelmat. Agricola-kin ansaitsisi sen kielemme ja koko kansallisen identiteettimme luojana. Ilman suomen kieltä ei olisi suomalaista kansaa eikä tätä Klubiakaan. - Kuinkahan suureksi nykyinen presidenttimme mahtaa kasvaa isona, kun jo nytkin elämäntyöltään keskeneräisenä kipusi kymmenikköön? Minä olisin hänenä sanoutunut irti leikistä.

– Älä nyt vaadi mahdottomia pressanvaalien lähestyessä.

– Naisenergia jyllää. Ties vaikka naiset yli puoluerajojen äänestäisivät hänet nytkin voittajaksi.

– On hän melko hyvin hoitanut hommansa – kun vielä lopettaisi hörhöilyn miinoista. Se on outoa puhetta ylipäälliköltä.

– Klubimme jäsen, kenraali **Lauri Sutelakin** ihmetteli **Halosen** puheita. Hän pioneerikenraalina tietää, mikä merkitys mii-

noilla on maanpuolustuksessa. Sen tietävät myös viime sotiemme tuhatkilometrisen korpирintaman toisistaan etäällä sijainneiden kenttävartioiden miehet. Miinat olivat heidän henkivakuutuksensa. Ne ovat korvaamattomia, halpoja ja vanhentumattomia sekä lukituissa varastoissa vaarattomia kaikille muille paitsi maahan tunkeutuville vihollisille. Maastoonkin pantuina niiden paikat merkitään tarkasti karttoihin.

– Kaukana Ottawassa oli helppo olla sinisilmäinen, ja Kööpenhaminassakin.

– Sanoi entinen pohjalaisäntäkin, että ”eivät ne nuoret tiärä, kuinka rauros maatahan.”

– Se olisi yksipuolista aseistariisumista, kun Venäjäkään ei ole allekirjoittanut sopimusta. Onneksi hallitus otti jatkoaikaa. Siihen mennessä.

– Vaikka olen syntynyt vasta 50-luvulla, äänestäisin suurimmiksi suomalaisiksi sotaveteraanit. Heidän ansiostaan istumme tässä.

– Edustaahan kenraali **Ehnrooth** heitä.

– On siellä kilvoittelemassa kaksi klubimme jäsentäkin, **Paasikivi ja Ylppö**, mutta eivät taida yltää ihan mitalisijoille.

– **Risto Ryti** kiri listan ulkopuolelta loppukilpailuun. Onkohan hän ollut klubimme jäsen?

– **Eero Saarenheimon** kirjoittama klubimme 100-vuotishistoria kertoo presidenttien **Stählbergin, Relande-**

rin ja **Paasikiven** kuuluneen klubiiimme, mutta **Ryti** mainitaan vain muutaman kerran siellä poikenneena.

– Klubimme saisi kutsua **Agricolan, Mannerheimin** ja **Sibeliuksen** takautuvasti kunniasuomalalaisiksi, kävi heille äänestyksessä miten tahansa.

– Internetin kautta he jo sellaisia ovatkin.

– Eikun äänestämään! On vaihtoehtoja. Itsenäisyyspäivän aattona kuullaan tulos.

– **Apropoo** – tuli mieleen, että suuresta asekatkennästäkin on kulunut 60 vuotta.

Kätkijätkin olivat suuria suomalaisia, **Valo Nihtilä** ylitse muiden.

– Yksi kurja oululainen muonavaras paljasti koko puuhan.

– Meillä veteraaneilla, joilla akateemikko **Matti Kuusen** sanoin toinen jalka on vielä juoksuhaudassa ja toinen jo omassa, on se käsitys, että asekatkenta pelasti Suomen. Sanoihan **Stalin** USA:n presidentille, ettei ole viisasta ottaa siiliä taskuun.

– Hän tunsu homman, sillä Neuvostoliitossakin kätkettiin aseita kesällä 1941 puna-armeijan perääntyessä saksalaisten tieltä. Kerrotaan jonkin luostarin igu-meeninkin saaneen käskyn kaivaa maahan aseita sekä bensiiniä. Kun työ oli tehty, hän lähetti munkin kysymään, mihin pannaan tyhjtät tynnörit.

Aikaisin aamulla 12.10. suuntasii 34-henkinen seurue klubilaisia aveceineen Finnairin Airbussilla Berliiniin. Vajaan kahden tunnin lennon jälkeen laskeuduimme Tegeliin Berliinin pohjoispuolella.

KLUBILAISET VALTASIVAT BERLIINI

*Oppaanamme oli
eversti Sampo Ahto.*

Klubin matkaseurue Brandenburg Torin itäpuolella katsomassa samaan suuntaan, mihin keisarit aikoinaan suuntasivat metsästysretkensä. Näkymä tuli tutuksi myös itäberliiniläisille, jotka näkivät portin yläosat muurin takaa.

NIN

■ Tästä alkoi tiivis nelipäiväinen historian kertaus eversti **Sampo Ahton** opastuksella.

Ensimmäisen päivän tutustumiskohteet olivat Itä-Berliinin puolella. Tutuiksi tulivat mm Alexanderplatz, Lustgarten, Unten den Linden ja Tuomiokirkko. Tärkein kohde oli tietysti Brandenburger Tor. Portin länsipuolella oli yksi monista sodassa kaatuneiden venäläisten muisto patsaista. Tarinan mukaan aina kun vahtisotilaat vaihdettiin, täytyi läntisen poliisin panna poliisipartio mukaan estämään mahdollisia kivien heittäjiä.

Toisena matkapäivänä edettiin itäisiä kohteita katsellen Länsi-Berliinin keskustaan. Tutuiksi tulivat täällä mm. Karl-Marx-Strasse, Treptower Park, Invalidenfriedhof, Reichstag, Suomen Suurlähetystö, Keisari Wilhelmin kirkko, Charlottenhof ja Potsdamer Platz.

Kolmantena päivänä matkustettiin Potsdamiin, noin 20 kilometrin päähän Berliinin lounasrajan taakse. Kohteina täällä olivat kuuluisa Sans Soucin linna puistoineen ja Cecilienhof, jossa aikanaan sovittiin Saksan rauhanehdot ja uudet rajat.

Viimeinen, neljäs päivä oli varattu vapaaseen tutustumiseen kaupungin moniin kohteisiin. Joukko hajaantui ja etsi itse mieluisimmat kohteensa. Jotkut käyttivät aikansa lukuisten museoiden kiertämiseen, joku käveli Tiergartenissa ja joku tyytyi vain shoppailemaan mm Kurfürstendammin kuuluisalla ostoskadulla. Kaupoissa olikin syytä olla tarkka-

Näkymä eräältä Spree-joen ylittävältä sillalta. Kuvassa näkyy kaksi turistille tärkeätä kohdetta. Etualalla ovat Tuomiokirkon jyrkevät ääriiivat ja taustalla korkean televisiotornin masto. Sen tarkoituksena oli näyttää länsiberliiniläisille suuntaa parempaan yhteiskuntaan.

Berliini antautui II MS:ssa neuvostojoukoille 2.5.1945. Kaupunki jaettiin Yhdysvaltain, Ison-Britannian, Ranskan ja Neuvostoliiton sektoreihin. Vuonna 1948 NL erosi Berliinin valtaneuvostosta ja sulki panssareillaan lännestä tulevat huoltotiet muka teiden peruskorjausten takia. Silloin alkoi Yhdysvaltain ja Ison-Britannian ilmavoimien lähes vuoden kestänyt "ilmasilta" lännestä saarettuun kaupunkiin. Kuvassa oleva kolmihaarainen patsas Tempelhofin lentokentän vieressä osoittaa ne kolme läntistä suuntaa, mistä apu tuli nälkää näkeville ja kaikkea huoltoa vailla olevalle länsiberliiniläisjoukolla. Kun venäläiset näkivät, etteivät he pystyneet estämään avun tuloa ilmoitse, he ajoivat panssarinsa pois länteen johtavilta huoltoteiltä ja avasivat ne uudelleen.

Sans Souci tarkoittaa suomeksi käännettynä "vailla huolta". Näin Preussin kuningas Fredrik Suuri toivoi saavansa elää 1700-luvun puolivälissä antaessaan arkkitehtiensa suunnitella rokokoopalatsinsa itse tekemiensä luonnosten mukaisesti. Uuden palatsin eteläpuolella oli linjassa viiniköynnösistutuksia. Erikoista oli, että pohjoisen sijaintinsa takia penkereessä olevat köynnökset oli suojattu lasiovilla talven viimoilta. Palatsin noin 300 hehtaarin puistosta löytyi useita jännittäviä rakennuksia.

Silmäänpestävin oli runsaalla kullalla koristeltu teehuone, jossa nykyisin pidetään itäaasialaisen posliinin näyttelyä.

Yöllä 12.8.1961 aloitettu Berliinin muurin pystyttäminen oli monille berliiniläisille jo toinen traumaattinen tapahtuma vuoden 1945 antautumisen jälkeen. Betonimuuri jakoi monet perheet kahtia. Yli sata ihmistä sai surmansa seuraavien kolmenkymmenen vuoden aikana yrittäessään ylittää muurin idästä länteen. Muurin murtuminen marraskuussa 1989 ennakoiki uutta sarastusta kaupunkilaisille. Vuonna 1991 Berliini julistettiin virallisesti yhdistyneen Saksan liittotasavallan pääkaupungiksi. Liittoutuneet poistuivat vuoden 1994 aikana, mutta vasta Saksan parlamentin siirtyessä Bonnista Berliiniin 19.4.1999 kaupungista tuli "todellinen" pääkaupunki.

Viimeinen kuvamme esittää englantilaismallista Cecilienhofin linnaa. Vuoden 1945 heinä-elokuussa Truman, Stalin ja Churchill sopivat täällä Saksan tulevaisuudesta, maan rajoista ja sotarikollisten rankaisemisesta.

na, sillä monet hinnat ylittivät kotoisan Helsingin hintatason.

Berliinin rakennukset toivat mieleen 1900-luvun eri vaiheet. Joitakin taloja oli jäänyt ehjäksi liittoutuneiden pommitusten jäljiltä. Ne olivat asuttavaan kuntoon laitettuina vielä ulkoapäin saman näköisiä kuin 60 vuotta sitten, mutta nyt romahtamisvaiheessa olevia. Paljon olivat ”työn sankarit” rakentaneet oman uuden arkkitehtuurinsa mukaisesti (huh), mutta onneksi oli paljon uuttakin, yhtymisen jälkeen 1990-luvulla rakennettua, nykymuodin mukaista terästä ja lasia.

Saksojen yhdistymisestä on kulunut jo pitkälle toistakymmentä vuotta. Saat- taan kulua vielä muutama vuosikymmen ennen kuin DDR:n leimasta ja ylivan- hoista rakennuksista päästään eroon tai ne saadaan peruskorjattua vanhojen pii- rustusten mukaisesti, mikä tapa näytti olevan vallalla.

Alueenahan Berliini on kahdeksan kertaa suurempi kuin Pariisi. On siis ai- van selvää, ettei näin lyhyessä tutustu- misessa ehdi päästä pintaa syvemmälle. Vaikkakin tiedän, että Berliini sykkii öisin ja tarjoaa runsasta kulttuuria monilla eri tavoillaan, ei ainakaan allekirjoittanut ehtinyt ”syttyä” missään vaiheessa. Ehkä toinen käynti avartaisi enemmän.

Onnistuneesta matkasta suurkiitos Sampo Ahtolle, jonka elävä kerronta sai ajatukset lentämään hyvinkin kauas Sak- san ja Preussin historiaan ja murheellisiin tapahtumiin toisen maailmansodan ai- kana ja varsinkin sen jälkeen.

Jouko Liusvaara

OOPPE

RAKASTU OOPP

Rouva, laulajatar Aino Ackté oli henkilö, joka todella rakastui oopperaan. No, olihan hänellä innoittajaan todella maailman mainiot syyt. Hän oli aikansa tunnetuin suomalainen laulajatar, joka esiintyi eri puolilla maailmaa, sekä oopperalavoilla että soolokonserteissa. Mm. Jean Sibelius sävelsi lauluja Aino Acktéille henkilökohtaisesti.

ERA!

ERAAN

Illan taiteilijavieraina esiintyivät neljä eri äänifakin/-tyylin edustajaa. Sopraano Angelika Klas, mezzosopraano Essi Luttinen, tenori Petri Bäckström, basso Henrik Lamberg. Illan solistit esittivät taitavan pianistin Hans Otto Ehrströmin (vas.) säestyksellä oman äänialansa mukaisen ooppera-arian.

■ Lokakuun 20. päivänä 1910 kokoontui joukko helsinkiläisiä kulttuurin ja liikelan vaikuttajia Edward Fazerin kotiin perustamaan oopperaosakeyhtiötä. Joukossa olivat mm. **Jean Sibelius, Oskar Merikanto, Emmy Ackté, Wäino Sola** ja **William Hammar**.

Jatkoneuvotteluja käytiin useita, käsiteltiin taloutta, esiintymistiloja, esiintyjä yms. Monet asiat saivat dramaattisikin piirteitä aivan samalla tavalla kuin nykyäänkin, kun puhutaan rahasta, esiintyjistä, johtamisesta tms. "minusta tuntuu" -asioista. Kuitenkin, sanoisinko näin jälkiviisaasti, onneksi löytyi vaasalainen pankkiiri, joka antoi krediittilainan, allekirjoittajina senaattori **Heikki Renvall** ja **Edward Fazer**. Takaajina olivat, huomattakaa, **Aino Achté** ja Edward Fazer. Ja niin aloitti toimintansa Kotimainen ooppera, Inhemska operan, lokakuun 2. päivänä 1911 Aleksanterin teatterissa. Esitettävänä teoksina olivat **Leoncavalon "Pajatto"** ja **Massenet'n "La Navarraise"**. Kapellimestarina toimi Oskar Merikanto ja ohjauksesta vastasi Aino Ackté apunaan äitinsä Emmy Ackté.

Klubikokouksemme 21.10.2004 oli otsikoitu "Oopperan ilotulitus". Avauspuheenvuorossaan klubiveljemme **Leo Lehdistö** rinnasti kuvaannollisesti ilonpitoa ja iloittelua musiikilliseen iloitteluun. On helppoa olla hänen kanssaan samaa mieltä, sillä oopperaesityksessä voi parhaimmillaan olla pukuloistoa, lavasteiden kauneutta, valoshow'ta, jopa aidot tuli ja vesi **Verdin "Don Garlok-sen"** alussa astelee näyttämölle ylväästi valkoharjainen harmaahohtoinen hevonen. **Musorgskyn** oopperassa "Hovanshtshina" loppukohtaus huipentuu kansan polttoroviokohtaukseen, aito tuli

polttaa ja teatterisavu tukahduttaa näytämöllä olevan esiintyjäjoukon hyvin todentuntuisesti.

Illan päävieraina laulajien lisäksi esiintyivät tällä kerralla puhuen klubiveljemme Kansallisoopperan pääjohtaja **Erkki Korhonen**, joka on myöskin taitava pianisti, sekä klubiveljemme kapellimestari **Eri Klas**. Erkki Korhonen kertoi ilmeikkäästi ja seikkaperäisesti suomalaisen oopperan, siis sävelletyn oopperan nykytilasta. Tällä hetkellä elämme hyvin voimakkaasti nousukautta. Uusia sävellyksiä tulee runsaasti. Esimerkkinä hän mainitsi vuoden 2000, jolloin ainakin 17 uutta oopperasävellystä sai milleniummaininnan. On ilo todeta, että oopperalla esitetään samanaikaisesti päänäytämöllä **Kaija Saariahon** "Kaukainen rakkaus", Almin salissa ja päälämpiössä lastenoopperoita, ja kaikki esitykset ovat loppuunmyytyjä. Aivan konkreettisesti koko Suomea palvelee lasten ja nuorten osasto Oop. Sen tuottama koululaisooppera "Kerjäläiset" kiertää jatkuvasti eri puolilla maata ja tuottaa koululaisille mieleenpainuvia elämyksiä.

Kannattaako enää tehdä uusia oopperoita? Eikö kaikki suuret aiheet ole jo käsitelty ja musiikin mahdollisuudet kuvata tunteita jo käytetty loppuun, kysyy Erkki Korhonen ja vastaa: Tällaisia kysymyksiä tuskin kukaan esittää nähtyään ja kuultuaan esim. Kaija Saariahon oopperan Kaukainen rakkaus. Se osoittaa, että uusia oopperoita voidaan ja kannattaa edelleen tuottaa. Ikuisia aiheita, kuten rakkautta ja kuolemaa, voidaan käsitellä uudessa oopperassa juuri meidän aikamme ihmisille sopivalla tavalla.

Toinen illan vieras, kapellimestari Eri

Klas, kertoi mielenkiintoisesti kuvaillen työstään kapellimestarina. Hän on tunnettu monialaisuudestaan. Tällä hetkelläkin hän johtaa Kansallisoopperassa sekä balettia että oopperaa. Hän on toiminut useiden laulukilpailujen finaali-orkesteriosuuskien johtajana. Hän myöskin johtaa mielellään sinfoniakonsertteja. Siis voisi sanoa: "kapellimestari-sekatyömies".

Kapellimestarin tehtävä ei ole pelkästään rytmin ylläpito, se on paljon muutakin. Eri kertoi, kuinka hän partituuria lukiessaan haluaa päästä sisälle säveltäjän maailmaan. Mitä säveltäjä on todella ajatellut, kun hän on kirjoittanut noin ja noin. On hyvin tärkeää löytää ne perimmäiset tunnelmat itsellensä, että voisi niitä välittää soittajille ja laulajille. Hänen mielestään vaativimpia tehtäviä on johtaa balettia ja oopperaa. Molemmissa ovat mukana suuret joukot, joiden tunne-elämään täytyy samaistua. Ballettitanssijan liikkeet, hypyt, taivutukset tarkoittavat aina jotain tärkeää, ja sen vuoksi niissä pitää elää mukana. Laulajat kertovat omalla instrumentillaan, laulamisaan. Heidän täytyy aina välillä hengittää, jolloin sitäkin rytmiä täytyy ennakoida, eikä vain rynnätä eteenpäin. Kapellimestarina olen tunteiden etsijä ja välittäjä samalla kun pidän huolta rytmisistä tehtävistä.

Illan taiteilijavieraina esiintyivät neljä eri äänifakin/-tyylin edustajaa. Sopraano **Angelika Klas**, mezzosopraano **Essi Luttinen**, tenori **Petri Bäckström**, basso **Henrik Lamberg**. Heidän suoritustensa kautta halusimme kertoa, minkälaisia äänivärejä laulumailmassa on ja miksi. Tästähän puuttuivat vielä baritoni-ääni sekä oikea altoääni.

Illan päävieraina laulajien lisäksi esiintyivät tällä kerralla puhuen klubiveljemme Kansallisoopperan pääjohtaja Erkki Korhonen.

Toinen illan vieras, kapellimestari Eri Klas, kertoi mielenkiintoisesti kuvaillen työtään kapellimestarina.

Oopperalavalla on todellisuudessa roolihahmoilla aivan erityinen merkitys. Säveltäjät suunnitellessaan ja toteuttaessaan musiikin avulla libretton eli oopperan tekstin sisältöä kirjoittavat matalat äänet, basson, aina kuninkaallisille taikka ns. arvovaltaisille rooleille. Joskus myöskin baritonit saavat sen osan. Rakastajien ja valloittajien rooli osuu tenoreille ja joskus baritoneille. Ensirakastajana on yleensä aina tenori, komea, salskea ja näin myös korkea miesääni. Naisäänistä matalat mezzosopraano tai altoäännet ovat äitejä, palvelustyttöjä tai muita alustalaisia. Sopraanot ovat kreivittäriä, prinsessoja yms. ylhäisiä. Onhan aivan selvää, että korkeat sävelet ilmentävät loistokkuutta ja taas matalammat arvokkuutta ja luotettavuutta.

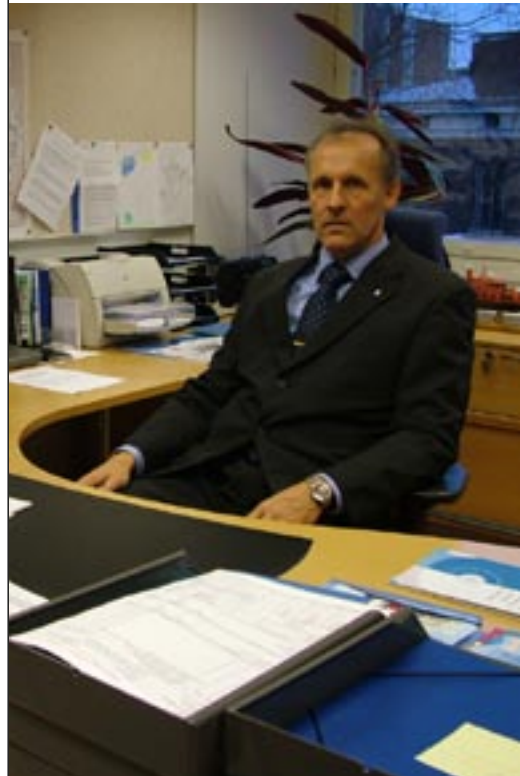
Illan solistit esittivät taitavan pianistin **Hans Otto Ehrströmin** säestyksellä oman äänialansa mukaisen oopperaarian, joista selkeästi jo värisävyinä ja edellä kerrottuina roolimuoitoina kävi todeksi, mitä äänityypit todella merkitsevät sävellystä luotaessa, saati sitten esityksessä. Angelika Klas sopraanoroolissaan esiintyi keimailevana, valloitettavana ladyana. Essi Luttinen vakavampana todellisuudesta kertovana luottolaulajana. Petri Bäckström korkeine miesäänineen valloittaneiden naisten sydämet, sekä allekirjoittanut basson pyöreiden ja matalien sävelten avulla leppoisuutta tunnelmoiden.

Loppujen lopuksi tässä yhteydessä: Rakastu oopperaan, rakasta oopperaa, virkistäydy ja virkisty musiikkiteatterissa. Yleisesti ottaen kuuntele musiikkia ja rakennu hyväksi ihmiseksi itsellesi ja lähimmäisillesi.

Klubiveljenne Henrik Lamberg

FINNPILOT, LUOTSAUKSEN ERIKOISOSA AJA

Luotsausliikelaitos, Finnpiilot, aloitti toimintansa kuluvan vuoden alussa itsenäisenä valtion liikelaitoksena. Aiemmin luotsaustoiminta oli osa Merenkulkulaitosta.

TEHTÄVÄNÄ TURVALLISUUS MERELLÄ

■ Finnпилotin tehtävänä on huolehtia valtakunnallisesti luotsauspalvelujen tarjonnasta sekä muista luotsaukseen liittyvistä vesiliikenteen turvallisuutta ja toimintaedellytyksiä tukevista tehtävistä ja velvollisuuksista sekä niiden kehittämisestä. Luotsausliikelaitoksen tuottamia palveluja ovat luotsauspalvelut, luotsiveneiden kuljetuspalvelut sekä luotsaukseen liittyvät tietopalvelut.

Finnпилotin palveluksessa on 210 luotsia ja 150 kutterinhoitajaa. Pääkonttorissa Helsingissä Helsingin Suomalaiselta Klubilta vuokratuissa tiloissa työskentelee 14 henkilöä. He huolehtivat hallinnosta, taloudesta, kalustosta ja kiinteistöistä. Vaasassa työskentelee neljä henkilöä, jotka huolehtivat kirjainpidosta, palkanlaskennasta ja ostolaskuista. Tampereella työskentelee kolme henkilöä luotsauslaskutusta hoitamaan. Henkilöstöön kuuluu myös viisi luotsinvälittäjää, jotka tekevät työtään Helsingin ja Kotkan VTS-keskuksissa. Eri puolella Suomea sijaitsevilla luotsiasemilla työskentelee myös ruoanlaitosta ja siivouksesta vastaavaa taloushenkilökuntaa. Kaikki luotsit ovat koulutukseltaan merikapteeneja. He ovat ennen luotsiksi ryhtymistään hankkineet monipuolisen merenkulun kokemuksen maailmaan merillä ja rannikkovesillä seilatesaan. Vuosittain luotsit nousevat laivaan noin 37 000 kertaa luotsaavat kaikkiaan 815 000 kertaa.

Finnпилotin venekalusto koostuu 27 nopeasta luotsiveneestä ja 35 luotsikut-terista. Kutterit ovat käytössä pääosin talvella, koska ne pystyvät murtamaan jopa 45 sentin paksuista jäätä. Jos jääolosuhteet ovat erityisen hankalia, luotsit menevät laivaan hydrokopterilla tai moottorikelkalla. Erityistapauksissa luotsikuljetuksiin käytetään jäänmurtajia tai hinaajia. Sulan veden aikana käytössä olevilla nopeilla luotsiveneillä voidaan liikkua 25 solmun nopeudella.

Finnпилotilla on 17 luotsi- ja 14 tukiasemaa. Ne sijaitsevat Suomen tärkeimpien meri- ja sisävesisatamien läheisyydessä. Asemat on sijoitettu siten, että luotsauspalvelu voidaan taata koko Suomen rannikolla ja Saimaan alueella.

Vuodelle 2004 budjetoitu liikevaihto on 34,4 milj. euroa. Liikevaihto koostuu asiakkailta perittävistä luotsausmaksuista sekä vähäisessä määrin myydyistä kuljetuspalveluista. Luotsaustaksat määritellään valtioneuvoston asetuksella luotsausliikelaitoksen luotsaustaksasta. Kuljetuspalvelujen maksut määrittelee Finnпилotin toimitusjohtaja jMatti Pajula.

Lisätietoja saa: www.finnpilot.fi

PRESIDENTTI SVINHUFVUD KLUBILLA KELLO VIIDEN TEELLÄ VUONNA 1935

8 — No 76 — 1935

Klo 3 teillä Suomalaisissa klubissa. Tasavallan presidentti vieremällä prof. Kompan ja ylijohdaja Salosenen tuloita.

Tasavallan presidentti

Kaasusuojelujärjestön vierana.

Tasavallan presidentti oli ilien Suomen Kaasusuojelujärjestön vierana Kaasusuojelukokouksessa Kaisaniemenkatu 13:ssa. Hänen seurassaan olivat sotaväen päällikkö, kenraali Osterman, everstit Kebab ja Poppus sekä kapt. Lemola.

Prof. Kompan lausuttua hänet tervetulleksi tasavallan presidentti tutustui Kaasusuojelukokouksen eri osastoihin, tarkastele päirrostauluja, eri työohjelmia esittäviä kaaviokuvia ym. Sen jälkeen järjestön ylläpitämies, raitisomstari M. Juntto piti monien selvien kaavakuvien, päirrostien ja karttojen valaiseman

lyhyen esityksen Suomen Kaasusuojelujärjestön yleisorganisatiosta, väestösuojeluorganisatiosta ja koulutuksesta sekä laajasta valistus- ja neuvontatyöstä, jouten alaisena nykyään on jo koko Suomi. Vapaehtoisena maanpuolustustyönä on järjestön toiminta läheisesti ja kiinteästi muuhun maanpuolustukseen liittyvää ja sen työkyys ja arvo on ehdottomasti nykyhetken vaatimaa ja suurimekkityksellistä.

Kokouksen jälkeen tutustui presidentti eritavalin kaasusuojelu- ja koulutusvälineisiin tarkasteleen ne melkein jokaisen erikseen eversti Poppuksen opastuksella. Sitten hän kävi vielä maallikaasusuojelussa, joka sijaitti saman rakennuksen kellarikerroksessa. Täällä ylläpitämies selosti lyhyesti kaasusuojelun rakennepäiähtöit, kaluston ym. osikat.

Kaasusuojelukokouksesta siirryttiin seljällä autolla järjestön tekn. osastoon Kalmistok. 5:een, missä eversti Poppus selosti ilmapommitteksien vaikutuksia sotatukerokokouksin ja väestösuojelun tarpeellisuutta niissä. Keskustellessä hän valaisi tuloikkujen avulla.

Luntn. Gröwraar taas selosti Helsingin ja muitten kaupunkien henkilövaaranasta, Helsingin väestösuojelutiedustelma ja väestösuojelukoulun toimintaa niissäkin tuloikkujen avulla.

Tekn. sein pääll. iso Arkila esitti vuorostaan päirrostien avulla teknillisiä rakennusperiaatteita ja erikoisesti juuri väestösuojelun rakennuspuolta.

Tekn. osastosta tasavallan presidentti siirtyi seurustumaan Suomen Kaasusuojelujärjestön toimintakokouksen kanssa klo 3 teillä Suomalaiselle Klubille.

■ Kun kirjoitin kirjaa ”Pojat Suomalaisella Klubilla”, osui käteeni Klubin arkistoi-
sta valokuva, jossa vanhan Yrjönkadun
Klubin kabinetissa istui herraseurue kes-
kipisteenään presidentti **P.E. Svinhuf-
vud**, joka oli Klubin jäsen. Mitään selvi-
tyksiä siitä, mistä tilaisuudesta oli kyse,
ei kuvan takana tai muuallakaan ollut.
Yritimme lähinnä **Erkki Salosen** kanssa
jäljittää kuvan henkilöitä ja tilaisuutta,
mutta heikolla menestyksellä. Kenraali
Östermanin tunnistimme, samoin pro-
fessori **Kompan**, mutta sen enempää ei
selvinnyt.

Kirjan sivuille kuitenkin kuvan sijoiti-
tin.

Viime kesänä osui turkulaisessa antikvari-
aatissa käsiini vanha Uusi Suomi tiistailta,
maaliskuun 19. päivältä 1935. Kerään
vanhoja Uuden Suomen numeroita ja
niinpä ostin tämänkin. Kun myöhemmin
tutkin lehteä, eikös sen sivulta löytynyt-
kin sama kuva, jota Erkki Salosen kanssa
olimme tutkineet. Jutun otsikko oli ”Ta-
savallan presidentti kansalaisjärjestöjen
vieraana”.

Kyseessä oli tilaisuus, jossa presidentti
Svinhufvud oli tutustunut Suomen Kaa-
sunsuojelujärjestön toimintaan. Hän oli
vierailut ”Kaasunsuojelukeskukse-
sa Kaisaniemenkatu 13:ssa. Hänen seurassaan
olivat sotaväen päällikkö, kenraali Ös-
terman, everstit Kekoni ja Poppius sekä
kapt. Lampola”.

Professori Kompan lausuttua presi-
dentin tervetulleeksi tutustui tämä kes-
kuksen eri osastoihin, minkä jälkeen jär-

jestön yliasiamies, ratsumestari **Juntto**
piti lyhyen esityksen järjestön toiminnas-
ta. ”Kaasunsuojelukeskuksesta siirryttiin
neljällä autolla järjestön tekn. osastoon
Kalmistonk. 5:een”, kertoo lehtijuttu.
Siellä eversti Poppius selosti ilmapom-
mitusten vaikutuksia asutuskeskuksiin ja
luutnantti Grönroos Helsingin väestön-
suojelukysymyksiä. Teknillisen osaston
päällikkö, insinööri Arkila esitteli väes-
tönsuojelun teknistä puolta.

”Tekn. osastosta tasavallan president-
ti siirtyi seurueineen Suomen Kaasunsuo-
jelujärjestön toimihenkilöiden kanssa klo
5:n teelle Suomalaiselle Klubille”, päät-
tyy lehtijuttu.

Jarmo Virmavirta

OIKAISU

Paavo Korhonen luovutti Pantsar-kirjan Klubin kirjastoon.

*Oikaisuna lehtemme viime nume-
rossa olleeseen uutiseen, toteamme,
että agronomi Paavo Korhonen
luovutti itse Klubin kirjastoon toimit-
tamansa kirjan Kotitalomme Pantsar
Viipurissa. Pahoittelemme sekan-
nusta.*

Toimitus

KIROILUKIRSTU EUROAIKAAN

Kuvassa Kiroilukirstun lahjoittaja, Klubbimme tuorein kunniajäsen Eino "Eikka" Papinnemi. Hän ei ole tietävästi joutunut kertaakaan vierailemaan kirstulla. Noudattakaamme hänen esimerkkiään!

■ Biljardisalin seinälle kiinnitetty Kiroilukirstu on vihdoinkin saatettu euroaikaan. Samalla on tarkistettu kiroiluhintoja marikkinahenkisesti ylöspäin. Tämän lehden ilmestymispäivästä lukien biljardisalissa ja sen seurustelutilassa käytetyistä kirosanoista peritään maksu seuraavan taksan mukaan:

V:llä alkavasta sanasta, joka ei ole Villahattu, maksu on 10 euroa. Myös selvästi tunnistettavista synonyymeistä peritään sama maksu. Tavanomaisista kirosanoista, joista ei tässä anneta esimerkkejä, peritään kaksi euroa/kpl.

Sallittua on sen sijaan moittia itseään

sanomalla esimerkiksi: "Voi minä sarve-ton pässi."

Huomautettakoon, että Kiroilukirstun tuotolla kartutetaan Klubin cd-rom-kirjastoa, joka on tietysti kaikkien klubiveljien käytössä. Tähän mennessä kirjastoon on tällä tavalla hankittu mm. seuraavat teokset: WSOY:n Facta-sanakirja, Maamme-kirja ja Sokrates-ohjelma sekä kaksiosainen elektroninen suursanakirja suomesta englanniksi ja englannista suomeksi.

Viimeisin hankinta on National Geographic-aineisto, johon sisältyvät kaikki 1990-luvun loppuun mennessä ilmestyneet lehden numerot teksteineen, kuvineen ja karttoineen.

Kiroilukirstun perimmäinen ongelma on sama kuin verkonpaikkaajalla: etsii, etsii, mutta ei soisi löytävänsä. Biljardi-pöydän ympärillä voi pinna joskus katketa ja arvokkaan käyttäytymisen kultainen sääntö hetkeksi unohtua.

Sille ei voi mitään. Mutta killingin ki-lahtaminen tai setelin kahina kehottavat toivottavasti varovaisuuteen seuraavalla kerralla.

Weijo Pitkänen

JAAKKO SYRJÄN MUISTISSA ON VÄINÖ LINNA

Marraskuun kirjaillan vieraana 1.11. oli tamperelainen kirjailija Jaakko Syrjä. Häneltä oli edellisellä viikolla ilmestynyt teos Muistissa Väinö Linna — ensimmäinen osa Väinö Linnan elämäntarinasta tulkintana, joka pohjautuu kahden kirjailijan nelikymmenvuotiseen ystävyysteen.

■ **Jaakko Syrjä** on itseoppinut kirjallisuuden moniottelija, henkevä ja hillitty herrasmies, joka olemukseltaan tuo mieleen paremminkin brittiläisen lordin kuin hämäläisen työläiskirjailijan. Juurevaan hämäläissukuun Syrjän juuret kuitenkin juontavat. Maanviljelijänä ja teurastajana perheensä elättäneen isä-**Juhon** ja äiti-**Martan** geeneissä siirtyi jälkeläisiin melkoisesti monitaiteellista luovuutta. Kahdesta pojasta, **Jaakosta** ja **Juhanista**, tuli Finlandia-palkintoehdokkuuteen

yltäneitä kirjailijoita, kolmannesta veljestä **Se-posta** kehkeytyi kuvataiteilija. Isä-Juhokin on siirtynyt kirjallisuushistorian sivuille: Juhani Syrjä kirjoitti hänestä neliosaisen monologiromaanisarjan. Jaakon ja kirjailija **Kirsi Kunnaksen** pojat **Martti** ja **Mikko "Pantse"** Syrjä taas tunnetaan Eppu Normaali -yhtyeen keskushahmoina kuten **Se-pon** poika **Akukin**.

Jaakko Syrjän tie vei nuorena miehenä palomieheksi Tampereelle. Siellä hän osallistui kaupunginkirjaston järjestämään novellikilpailuun, voitti sen ja joutui mukaan kirjastonjohtaja **Mikko Mäkelän** kirjallisuuspiiriin. Siellä hän tutustui kaksi romaania julkaiseeseen Finlaysonin tehtaan työmieheen **Väinö Linnaan**. Siitä alkoi Syrjän ja Linnan elinikäinen ystävyys.

Kirjassaan Syrjä kuvaa vaikuttavasti Väinö Linnan kehitystä kirjailijana ja sitä intensiteettiä, millä hän päivätyönsä ohella – kahvin ja tupakan voimalla – illat ja yöt kirjoitti romaanejaan ja esseitään. Erityisen ansiokas on Syrjän analyysi Linnalta kesken jääneen ns. "Messias"-romaanin luomisprosessista, joka vei kirjailijan henkisen ja fyysisen romahta-

**Jaakko Syrjän
oma kirjailijanura
sai vauhtia sinä
kesänä, jolloin hän
oli auttelemassa
Linnaa tämän
ostaman talon
remonttitöissä.**

misen partaalle. Syrjällä oli myös mahdollisuus aivan kirjaimellisesti seurata vierestä "Tuntemattoman sotilaan" syntyä alusta loppuun.

Syrjän kirjaa lukiesaan ei voi muuta kuin ihailta kirjoittajan syvälistä ja monitasoista eritelyä, joka ei kuitenkaan sorru kirjoittajan oman henkevyuden osoitteluksi, vaan siivilöityy kaikessa

toisaalta Väinö Linnan yksityisen persoonan ja toisaalta hänen julkisen hahmonsä, kirjailijan kehityskaaren kautta.

Muistissa Väinö Linna päättyy vaiheeseen, jossa Tuntematon sotilas on muuttunut menestysteokseksi niin romaania kuin elokuvanakin ja kirjailijan mielessä alkavat syntyä Pohjantähden henkilöahmot. Jaakko Syrjä on luvannut jatkaa muistikuviansa kirjaamista.

Jaakko Syrjän oma kirjailijanura sai vauhtia sinä kesänä, jolloin hän oli auttelemassa Linnaa tämän ostaman talon remonttitöissä. WSOY:n pääjohtaja **Yrjö A. Jäntti** tuli tapaamaan Linnaa. Syrjä kertoo: "Minä olin vanhan puolen pirtissä ja veistin hirren kylkeä oikoiseksi, kun vieraat astuivat isännän kanssa sisään. Lopetin työni ja tervehdin kunnioittavasti. Väinö sanoi:

Tällä meidän kirvesmiehellä olis kansa kuutisenkymmentä liuskaa.

Jahah, jahah, Jäntti sanoi valppaasti. – Niin että romaania, saako sitä vilkais-ta?

Hän vilkaisi sitä, ja niin siinä kävi, että melkein niiltä jalansijoilta minun täytyi lähteä Korkeakoskelle kirjantekoon.”

Jaakko Syrjän esikoisromaani ”Lum-peen kylässä” ilmestyi vuonna 1955. Romaani ”Nuori metsästäjä” ilmestyi 1965 ja Finlandia-ehdokkaaksi päätynyt teos ”Kertomuksia radan varrelta” 1988. Kirjailijantyön ohella hän on toiminut ateljeekriitikkona ja mm. **Kalle Päätalon** editorina. Tie vei myös Gummeruk-sen ja WSOY:n mainospäälliköksi sekä WSOY:ssä myös kotimaisen kaunokirjal-lisuuden osastopäälliköksi. Luottamus-toimet kirjailijajärjestöissä kruunautuivat Suomen Kirjailijaliiton puheenjohtajuu-della vuosina 1975–80.

Veikko Soininen

Linna-kirjan toista osaa odoteltaessa voi Klubin jäsenten luettavaksi suosittelulla Aulis Aarnion kirjaa Surullinen humoris-ti — keskusteluja Jaakko Syrjän kanssa (WSOY, 2003).

KIRJALAHJOITUKSIA

Klubimme kirjastoon on saatu jälleen uusia kirjoja lahjoituksina. Voit käydä tutustu-massa seuraaviin uu-tuuksiin:

Anssi Sinnemäki, Laura Nevanlinna:

Suomen kulttuurihistoria. Viisisa-taa pienoiselämäkertaa
Isänmaan puolustajat. Manner-heim-ristin ritarit

Esko Salminen:

Viestinnällä vallankumoukseen.
”Demokraattisen toimittajakoulu-tuksen” aika 1960-luvulta 1980-luvulle.

Theodor Herzl:

Juutalaisten valtio

Israel Information Center:

Facts about Israel
Sähkömies ja Pilvenveikko. Pentti Aron elämäntarina
Lentoupseerkurssi 22 50 vuotta 2004 sekä DVD-Rommit
Suomen sodat; Jatkosota 1941-44
Suomen sodat; Kesän 1944 tor-juntataistelut

Lämmin kiitos lahjoittajille.

Johtokunta

KUN KOP:N PÄÄJOHTAJA HEITTI PAASIKIVEN

Suomen ja Pohjoismaiden historian professori Markku Kuisma kertoi kirja-illan 4.10.2004 kahlitus-rahasta ja kansallisesta kapitalismista eli kirjoittamastaan Kansallis-Osake-Pankin historiasta vuosilta 1940-1995.

■ **Kuisma** poimi yli 600-sivuisesta tutkimuksesta ”kiinnostavia löytöjä” keskustelun pohjaksi. Esitystapa sopi erinomaisesti siihen sosiologiseen tutkimusotteeseen, jota kirjoittaja itse kuvasi ”ulkopuolisen tutkijan laboratiotyöskentelyksi”. Hän sanoi poimineensa tutkimusaineistosta mielenkiintoisia yksityiskohtia, joita kääntelemällä ja asettamalla mikroskoopin alle oli mahdollista löytää uusia näkökulmia. ”On tärkeää asettaa erilaisia tuttuja tosiasioita kysymyksenalaisiksi.”

Yksi ”teoria”, jonka Markku Kuisma oli mielessään kehittänyt – ja jonka hän omaksi harmikseen joutui kumoamaan – koski KOP:n suhdetta poliittisen päätöksenteon korkeimpaan tasoon, pääministeriin ja presidenttiin. Lahjoiko KOP J. K. Paasikiven 1940- ja 1950-luvun vaihteessa, jolloin eduskunta käsitteli uutta pankkilakia, kysyi alustaja.

Vastaus on kielteinen. Silti historian professori totesi, että nykyisten mittapuiden mukaan kyseessä olisi ollut (jos yksityiskohdat olisi tiedetty) suuren luokan skandaali.

MISTÄ SIIS OLI KYSE?

Taustalla olivat erimielisyydet KOP:n talvi- ja jatkosodan aikaisen pääjohtajan (**Honkajuuren**) ja pankin entisen pääjohtajan (Paasikiven) välillä siitä, kuka tulisi valita dramaattisesti Helsingin rautatieasemalla kuolleen **Kyösti Kallion** jälkeen tasavallan presidentiksi. ”KOP:n piiri” ja istuva pääjohtaja eivät saaneet tukea Moskovaan suurlähettilääksi siirtyneeltä ex-pääjohtajalta, jonka vaimo oli varoittanut miestään sotkeutumasta sen piirin asioihin. Paasikivi asettui **Mannerheimin** kannalle.

Risto Ryti valittiin presidentiksi. Siitä alkoi vihanpito, jonka kiihkeimmässä vaiheessa Honkajuuri heitti Paasikiven ulos työhuoneestaan. ”Taisi siinä lentää hattu ja keppi perässä, noin symbolisesti”, arveli alustaja.

Siinä vaiheessa Paasikivi oli jo siirtynyt suurlähettilääksi Tukholmaan ja saanut Wallenbergin kautta ”tietää”, että Saksa häviää sodan.

”Vanhahko ukko ja vapaa mies kertoili näkemyksiään Kämpin ulkopoliittisessa kerhossa ja illallisilla. Hän oli vahvasti Saksan-vastainen ja piikitteli Hitleriä”.

Sitä eivät koppilaiset sietäneet.

PAASIKIVELLE NEUVOTTELUPALKKIO

Mutta kun ex-pääjohtajasta, suurlähettiläästä ja kokoomuspuolueen entisestä puheenjohtajasta tuli pääministeri ja sittemmin myös presidentti, KOP:n pääjohtajan ei auttanut muu kuin läh-

ULOS TYÖHUONEESTAAN

teä Canossan-matkalle Valtioneuvoston linnaan.

Sovinto saavutettiin kultaisella kädenpuristuksella. KOP sitoutui maksamaan pääministerille "neuvottelupalkkiota", joka olisi samansuuruinen kuin valtion maksama palkka.

Markku Kuisma ei löytänyt merkin­tää siitä, kuinka kauan järjestely kesti. Sen alku kuitenkin kirjattiin pankin halintoneuvoston pöytäkirjaan.

"Ei ole kuitenkaan osoitettavissa, että tällä taloudellisella transaktiolla olisi ollut mitään vaikutusta Paasikiven toimintaan. KOP:n johto (Honkajuuri ja **Virkkunen**) kävi kyllä säännöllisesti tapaamassa pääministeriä ja presidenttiä, mutta kyseessä oli vain toimivan informaatiokanavan avaaminen. Paasikivi joutui pitämään näppinsä kaukana pankkilain uudistamisesta", Kuisma korostaa. "En pääse väittämään, enkä haluakaan", että KOP olisi lahjonut entistä pääjohtajaansa."

KREMLIN VALUUTTAKAUPPIAS

Tällaisten "sivujuonten" kautta professori Markku Kuisma on onnistunut kirjoittamaan mielenkiintoisen "kertomuksen", kuten hän sitä itse nimittää, jonka punaisena lankana on kaksi säietä: kapitalismin kahlitseminen ja kansallinen puolustustaistelu. Edellinen vaati pankilta äärimmäisen pitkälle menevää joustavuutta ja sopeutumistaitoa, jälkimmäinen avointa ja salaista osallistumista kommunismin vastaiseen taisteluun. Niinpä amerikkalaiset kutsuivat KOP:tä

"kommunismin vastaisen rintaman todelliseksi tueksi ja ankkuriksi".

Kirjaillan keskusteluissa muistutettiin, että kylmän sodan aikana KOP suhtautui vällinneisiin olosuhteisiin realistisesti. Vaikka USA oli huolestunut Suomen ja Neuvostoliiton kaupallisten suhteiden kehittämisestä ja tilasta, pankki ymmärsi Suomen erikoisaseman. Sanottiin, jopa että KOP oli "Kremlin valuuttakauppias".

Sotakorvausten maksaminen oli avannut idänkaupan portit. Niiden kautta siirryttiin vähitellen clearing-pohjaisiin tavaravaihtosopimuksiin, mitkä muistuttivat vanhan ajan oravannakkakauppaa. Jokainen öljylitra, mistä oli sovittu, saatiin! Kun useimmat muut Neuvostoliiton ulkopuolella olleet valtiot kävivät kauppaa vaihdettavissa valuutoissa, heitettiin ilmaan ajatus, ettei Suomi ollut "länsimaa".

Myöhemmät tapahtumat kyllä osoittavat, että läntiset juuremme olivat vahvoja myös kylmän sodan epävarmoissa olosuhteissa. Kaksirai­teinen politiikkamme oli tietoinen valinta.

Markku Kuisman "Kahlittu raha, kansallinen kapitalismi" on luettavissa Klubin kirjastossa. Kotilainaksi sitä ei voi ottaa.

Weijo Pitkänen

UUSI JÄSEN KLUBIN JOHTOKUNTAAN

Klubin syyskokouksessa 18.11.2004 valittiin johtokuntaan uutena jäsenenä hovioikeudenlaamanni Elias Irola, joka on ollut Klubin jäsen vuodesta 1992.

■ **Elias Irola** on syntynyt Perttelissä 15.12.1934 ja päässyt ylioppilaaksi Salon yhteislyseosta. Valmistuttuaan lainopin kandidaatiksi Helsingin yliopistosta vuonna 1958 hän on tehnyt lähes koko työuransa tuomioistuinlaitoksessa. Hän on työskennellyt Helsingin hovioikeudessa esittelijänä, hovioikeudenneuvoksena ja viimeksi hovioikeudenlaamannina. Sen ohessa Irola on toiminut yli 10 vuoden ajat sivutoimisesti työtuo- mioistuimen varapuheenjohtajana, kutsunta-asiain keskuslautakunnan varapu-

KENEN KLUBI?

■ Suomalaisen Klubin vuosikokous oli ja meni. Puheenjohtajaksi valittiin toimen mies, **Leo Lehdistö**. Onnea hänelle ja myös klubille hyvästä valinnasta. Yhdelle vapaalle johtokuntapaikalle oli ehdolla kolme hyvää kandidaattia, joista pronsisijalle selviytyi ehdottamani professori **Olli Alho**. Hyvä mies oli hopeatilalla, ja laadukas klubilainen selviytyi voittajaksikin. Kaikki hyvin. Demokratia toimi moitteettomasti.

Jälkipeli jäi kuitenkin kaivelemaan. Ja koska vasta valittu puheenjohtaja halusi keskusteluttaa klubilaisia tulevaisuuden suuntaviivoista, päätin omalta osaltani ottaa kantaa kysymykseen kenen tai keiden klubi. Toivon klubilehden avaavan aiheesta keskustelun. Tämähän on avainkysymys yhteisen klubimme toiminnan kannalta.

Jälkipelillä tarkoitan tässä yhteydessä

niitä huomautuksia, joita heti johtokunnan vaalin jälkeen sain osakseni: "Kuinka on mahdollista, että julkikokoomuslainen esittää julkivasemmistoliittolaista johtokuntaan. ... Jo on aikoihin eletty, kun sinä kannatat kommunistia. ... Olipa käsittämätön ja klubihengen vastainen tempu." Jne.

Ovatko nämä muita paremmiksi itsensä asettavat tiukkapipoiset kalvinistit (tähän yhteyteen mitä mainioin muoti-termi) tosiaan sitä mieltä, että Helsingin Suomalainen Klubi on joidenkin piirien suljettu herrakerho? Oikeistolaisten? Vaapaamuurareiden?

En tässä yhteydessä ota enempää kantaa kulttuuripersoonana profiloituvan Olli Alhon poliittisiin mielipiteisiin, eiväthän ne ole klubin sääntöjen ja toiminnan kannalta mitenkään johtokuntakelpoisuuteen liittyviä kysymyksiä.

heenjohtajana sekä Helsingin raastuvan-oikeuden rikos- ja siviilinoitaarina. Hän on toiminut Akavan nimeämänä Valtio-konttorin oikaisulautakunnan jäsenenä sekä hoitanut joitakin välimiesoikeuden tehtäviä.

Varsinaisen virkauransa ohella lirola on osallistunut ammattialansa järjestötoimintaan, mm. Suomen Lakimiesliiton hallituksen jäsenenä ja Suomen Tuomari-liiton varapuheenjohtajana, ja on osallistunut myös Kansainvälisen Tuomari-liiton toimintaan. Nykyisin hän toimii Maunu

Tavastin Killan hallituksen varapuheenjohtajana. Sotilasarvoltaan hän on yli-luutnantti.

lirolan harrastuksiin kuuluvat matkustaminen, harkkaisin liikunta, paikallaan olevien kohteiden digikuvaus, kirjallisuus ja klassinen musiikki sekä, hänen käyttämänsä ilmaisun mukaan, last but not least, snooker.

Hän on naimisissa ja hänellä on kaksi aikuista lasta.

Sen sijaan otan kantaa parinkymmen vuoden tuttavuuden perusteella siihen, että hän on isänmaallinen suomalainen mies, joka on tehnyt ja edelleenkin tekee paljon suomalaisen kulttuurin edistämiseksi ja suomalaisen kansallisperinteen vaalimiseksi. Klubin toiminnassa tämä on näkynyt mm. Mannerheim- ja Sibelius-aineiston hankintana Suomen Kansan Sähköiseen Muistiin.

Se Olli Alhosta, ja sitten asian periaatteelliseen puoleen, josta toivon keskusteltavan.

Klubin sääntöjen mukaan sen tarkoituksena on ... "vaalia suomalaista kulttuuria, suomalaiskansallisia perinteitä ja suomen kieltä koko maassa, antaa jäsenille tilaisuus kehittävään keskinäiseen kanssakäymiseen suomalaiskansallisessa hengessä sekä toimia suomalaisuuden hyväksi ylläpitämällä isänmaallisten, si-

vistyksellisten ja yhteiskunnallisten kysymysten harrastusta."

Vielä varmemman vakuudeksi Klubi esittelee itse itsensä nettisivuillaan seuraavasti: "Helsingin Suomalainen Klubi on paikka, jossa eri ajattelutapoja edustavat miehet kohtaavat toisensa miellyttävissä puitteissa."

Jos Suomen laillisten puolueitten edustamien mielipiteitten kirjo halutaan klubilla ahdasmielisesti estää, silloin eivät "eri ajattelutapoja edustavat miehet ylläpidä yhteiskunnallisten kysymysten harrastusta".

Hyvät Veljet, pyydän avarakatseisuutta – se antaa lisäarvoa klubille.

Aarno Kaila

POHJOINEN VALO

■ **Albert Edelfeltin** (1854-1905) 150-vuotisjuhlanäyttelyssä Ateneumissa on käynyt tähän mennessä lähes 150 000 katsojaa. Lukumäärä lisääntyi noin seitsemällä kymmenellä, kun klubilaisien ryhmä aveceineen kävi katsomassa näyttelyn tiistaina 16.11.2004. Jokainen meistä tuli vakuuttuneeksi, että olimme kohdanneet suuren suomalaisen, jo-

ka maalauksillaan ja piirustuksillaan oli vahvistamassa kansallista itsetuntoamme ja raivaamassa siten tietä maamme itsenäisyydelle.

“Pohjoinen valo” oli se tavaramerkki, jolla Edelfelt löi itsensä läpi Pariisin kuuluisassa taidesalongissa. Siveltimellään hän onnistui siirtämään kesäpäivän kirkkauden ja illan hämyyn valkoiselle

PYSÄYTTI PARIISIN

kankaalle tavalla, joka pysähdytti keski-eurooppalaiset taidekriitikot ja joka hämmästyttää nykyajan katsojaakin. Loistavimpana esimerkkinä siitä on vuonna 1890 valmistunut maalaus "Kaukolan harju auringonlaskun aikaan". Yhtä häkellyttävänä se näkyy myös hieman varhaisemmassa, kuuluisassa maalauksessa "Lapsen ruumissaatto" sekä lähes samaan aikaan syntyneessä maalauksessa "Jumalanpalvelus Uudenmaan saaristossa", joka on yksi kolmesta teoksesta, jotka Ranskan valtio osti Pariisiin salon-gista.

Albert Edelfelt oli mestarillinen historiallisten muotokuvien luoja ja suomalaisten kansanihmisten kuvaaja. 23-vuotiaana, pyrkiessään Pariisiin salonkiin, hän maalasi "Kuningatar Blanka"-taulunsa, jonka taidokkuus ja yksityiskoh-tien rikkaus ihastuttavat edelleen katsojaa. Erityisen herkkää siinä on äidin ja hänen polvellaan keinuvan lapsen kat-seiden kohtaaminen. Siihen on taitelija siirtänyt sen hellän rakkaudentunteen, joka hänellä itsellään oli omaan äitiinsä ja joka säilyi vahvana läpi koko hänen elämänsä.

Saimme myös kuulla, kuinka vaativa taitelija oli työskennellessään malliensa kanssa. Näyttelyyn oli saatu lainaksi Göteborgin taidemuseosta maalaus "Merellä", jonka henkilöahmoina ovat Haikon ateljeen naapurit. Kun kokonainen vene ei mahtunut sisälle ateljeeseen, Edelfelt

antoi katkaista veneen ja istutti sitten mallinsa vuoron perään sen sisälle. Meren laineet hän löysi tietysti Suomenlahdelta.

Klubin Edelfelt uuteen arviointiin

Näyttelyvierailumme hengettärenä toimi Ateneumin intendentti **Leena Ahtola-Moorhouse** (kuvassa), joka otti meidät vastaan museon valopihalla ja tuli seuraksemme iltapalalle. Hänen välityksellään kiitimme myös erinomaisia oppaitamme **Topi Ruotsalaista** ja **Hanna Hyväristä**. Vilkkaan keskustelun myötä saimme lisävalaistusta useisiin näyttelyssä esillä olleisiin maalauksiin. Pääsimme myös sivuamaan keskustelua Klubin juhlasalin takaseinällä olevan "Turun akatemian vihkiäiset"-taulun alkuperästä. Vieraamme sai mukaansa teollisuusneuvos **Olavi Lehdon** muistion asiasta. Sen mukaan maalaus on ollut jo ainakin kerran Ateneumin asiantuntijoiden arvioitavana. Ehkäpä näyttelyvierailumme johtaa joskus tämän arvokkaan työn uuteenkin arviointiin. Nyt olimme yksimielisiä siitä, että taulusta loistaa kirkkaana "Edelfeltin kajo".

Weijo Pitkänen

KLUBILLA TAPAHTUU

Lounasvieraina valtiosihteeri Arto Mansala ja kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Jussi Pajunen.

**Elokuvaillassa
keskusteltiin Tali-
Ihantala taisteluiden
elokuvaamisesta.**

Keskustelijoina mm. Jan Klenberg, Jouni Mykkänen ja Åke Lindman.

**Viini-illassa
tutustuttiin
laadukkaisiin
viineihin,
syötiin hyvin
ja kuunneltiin
elävää
musiikkia
Klubin
soittokunnan
esittämänä.**

*Kuvassa vasemmalta
Risto Alaviuhkola
Keijo Pösö
Jukka Pesonen
Antero Hakapää
Hannu Sihvonen
Esa Lähteenkäki
Harri Kainulainen
Reijo Puumalainen
Hannu Pösö
Pentti lehtiluoto
Jukka Viravuori
Pauli Jaavamo
Timo Kivi-Koskinen*

**Skruuvia
Klubilla.**

Pelaamassa Yrjö Viitasaari, Pekka Jousti, Ensio Holaniemi ja Juhani Gulin. Alakuvassa Gunnar Laatio, Topi Lehmusvirta, Matti Haapamäki, Osmo Toikko ja Pellervo Erkkilä.

130 jäsentä äänesti syyskokouksessa

KLUBIN TALOUS HYVÄLLÄ MALLILLA

*Jouko Liusvaara
toiminnanjohtaja
eversti*

■ Klubimme sääntöjen 5. pykälän mukaisesti Klubin hallituksena toimii johtokunta, johon kuuluu yhdeksän kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan valittua jäsentä. Jäsenistä on vuosittain erovuorossa kolme ensin arvalla ja sen jälkeen vuoron mukaan. Erovuorossa olevia jäseniä ei yleensä tulisi valita uudelleen kuin kerran.

Torstaina 18.11. syyskokouksessa toteutettiin jälleen näitä sääntöjä. Kaksi kolmivuotiskautta tuli täyteen puheenjohtajallemme **Pekka Ritvokselle**. Tiukan äänestyksen jälkeen hänen tilalleen valittiin johtokuntaan uutena miehenä hovioikeudenlaamanni **Elias Iirola**. Hän sai äänestyksessä 48 ääntä, vastaehdokkaat **Antero Siljola** 42 ja **Olli Alho** 40.

Erovuorossa olevilla kahdella muulla eli **Leo Lehdistöllä** ja **Weijo Pitkäsellä** täyttyi ensimmäinen kolmivuotiskausi, eikä estettä uudelleen valinnalle yksimielisesti ollut. Sääntöjen mukaan syyskokous valitsi myös johtokunnalle puheenjohtajan, joka samalla toimii Klubin puheenjohtajana. **Risto Ala-Viuhkolan** esityksestä tehtävään valittiin yksimielisesti Leo Lehdistö. Muut johtokunnan jäsenet ovat **Leif Eklöf**, **Ukko Kiviharju**, **Leif Nordin**, **Timo Turunen**, **Matti Viljanen** ja **Pertti Virkkunen**. Klubin kunniajäseneksi valittiin **Eino papinniemi**.

Syyskokous hyväksyi myös ensi vuoden tulo- menoarvion. Timo Turusen talouskatsauksesta ilmeni, että Klubin talous on hyvässä kunnossa. Kaikki klubita-

lot tilat on vuokrattu ja näkymät eteenpäin ovat hyvät. Näin jäsenmaksutkin voidaan säilyttää ennallaan. Jäsenmaksu on 150 euroa ja liittymismaksu 170 euroa.

Kuoron hallintoa uusittiin

Säännöissä ei määrätä mitään kuoron hallinnosta. Kuorotoiminta on yksi kokonaisuus harrastustoimintojemme moninaisessa kirjossa. Kuoro perustettiin lokakuussa v. 2000 tarkoituksella esiintyä ensimmäistä kertaa Klubin 125-vuotisjuhlassa v. 2001. Näin tapahtuikin, ja noin 30 miehen joukko päätti jatkaa kuorotoimintaa. Tähän mennessä konsertteja on pidetty joka kevät ja jouluku. Ulkomaillakin on laulettu, Tartossa ja Budapestissä. Koko neljän vuoden ajan taiteilijajäsenemme, kapellimestari ja laulun opettaja **Henrik Lamberg** on vastannut kuoron taiteellisesta tasosta. Kuoron puheenjohtajuutta on hoitanut allekirjoittanut. Nyt on edetty niin pitkälle, että kuoron hallitusta on hyvä täydentää ja jakaa vastuuta. Henrik Lamberg jatkaa taiteellisena johtajana apunaan varajohtajaksi nimetty **Esa Haapa-Aho**. Puheenjohtajan tehtävät on ottanut SULASOLin monivuotinen puheenjohtaja **Rainer Friberg**. Kuorolla on edessään vaativat ajat ohjelmistojen oppimisessa, laulutason kohottamisessa ja mittavien esiintymissuunnitelmien toteuttamisessa.

Klubin organisaatioon on suunnitella parannuksia, jotka tähtäävät mahdol-

lisimman monen jäsenen mukanaoloon erilaisten tapahtumien järjestelyissä. Muutokset ovat vielä osin kypsyydessä, niihin palataan ensi vuonna.

Lopuksi kiitän kuluneesta vuodesta. Ohjelmaa on ollut paljon. Monet teistä ovat oppineet käyttämään klubimme palveluja. Joulukonsertit ovat nyt edessä: Pakilan kirkossa 10.12. klo 18.00 ja Vanhassa kirkossa 18.12. klo 19.

Rauhallista joulua.

KEVÄTKAUDEN 2005 TAPAHTUMAT

KIRJAILTA

Kirjailija Jari Tervo: Myyrä

ILMAILUN ILTA

Onnettomuustutkintakeskuksen tutkija ev evp Jouko Koskimies:
Lento-onnettomuuksien tutkinta

LOUNASVIERAS

MERKKIPÄIVÄILTA

Kutsuvieraina pyöreitä vuosia (70,75,80,85,90,91,92 jne) vuonna 2004 täytäneet.

Tilaisuus on kaikille jäsenille; smokki

BILJARDI

Tammikaisa ja -keila

SOTILASPOLITIIKAN ILTA

Eversti Erkki Nordberg: Naton ja EU:n nopean toiminnan joukot – Afrikkaan-ko?

TALVEN TAITTAMISJUHLA , AVEC

KIRJAILTA

LOUNASVIERAS

KLUBI-ILTA,

uusien jäsenten vastaanotto

TALVI-GOLF TAPAHTUMA

05.03. BILJARDITURNAUS TAMPERELAISTEN KANSSA

KIRJAILTA

SENIORIEN BILJARDIKILPAILU, SNOOKER

LOUNASVIERAS

SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS

JA KLUBI-ILTA

JAZZ ILTA

Klubin Jazz-kvintetti Antti Sarpila, Ossi Runne, Jarza Karvonen, Tuomas Kalliala ja Seppo Hovi esittävät sanoin ja sävelin jazzin historiaa, avec-tilaisuus

KIRJAILTA

5. ja 18.4. BILJARDIN MESTARUUSKILPAILUT

PIETARI-ILTA – MANNERHEIM JA PIETARI

LOUNASVIERAS

VIINI-ILTA

BILJARDITURNAUS LAPPEENRANNAN KERHOA VASTAAN
KANSALLISTEATTERISSA KUNINGAS LEAR

Klubilaisille on varattu 100 paikkaa, á 19€

KLUBI-ILTA

22.-24.4. TENNIKSEN KAKSINPELIKILPAILU TALISSA
VAPPULOUNAS

BILJARDIN MAKKARAKILPAILU

BILJARDIN KEVÄÄN PÄÄTTÄJÄISET

03.06. VENERETKI

Lista on alustava.

Tarkemmat yksityiskohdat kerrotaan jäsentiedotteissa.

Varaa päivät allakastasi.

KLUBIN KUORO ON JOULUKONSERTIT

Pakilan kirkossa os. Palosuontie 1

Perjantaina 10.12. 2004 klo 18.00.

Lippuja saat ovelta ja vahtimestareilta ennak-
koon. Ohjelma maksaa 10 euroa.

Konserttia johtaa Henrik Lamberg, solistina
Antero Siljola

Vanhassa Kirkossa os. Lönnrotinkatu 6

Lauantaina 18.12.2004 klo 19.00

Osta lippusi mieluiten vahtimestarilta, oveltakin
saat. Ohjelma maksaa 15 euroa.

Konserttia johtaa Henrik Lamberg, solistina
Johann Tili

Suo läheisillesi rauhallinen hetki kauniin joulumu-
siikin parissa

Kuoron hallitus

Ravintola

HELSINGIN SUOMALAINEN KLUBI

KUISKE KUULUU, MILTÄ RUOKA MAISTAA...

Klubin ravintolalla on jälleen ilo kutsua Teidät nauttimaan Wanhan Ajan Joulupöydän antimista. Pöydän ääressä ystävien ja tuttujen kera pääsee talven juhlatunnelmaan, kun tarjolla on herkullisia jouluruokia. Samalla on helppo tehdä kotimyyntitilaus ja varmistaa oman joulupöydän herkut - vaikka sitten isommallekin porukalle!

Hyvää joulun alusaikaa toivottaen, *Riitta Malmberg*

KEITTIÖTIIMIMME UUDISTUU

Satu Tantu on uusi kylmäkökemme, joka on 22-vuoden iästään huolimatta ehtinyt työskennellä useissa eri paikoissa mm. Ravintola Königissä sekä harjoittelijana Sundmannissa ja Strindbergillä. Kokiksi Satu valmistui 2001 Roihuvuoren ammattikoulusta. Sadun rakkaus ruoanlaittoon syntyi jo pikkutyttönä isän kanssa leipoessa. Sadun toiveammatti oli selvillä jo hyvin varhain. Tästä hyvänä esimerkkinä mainittakoon, että Sadun pikkuveljen odottaessa TV:stä lastenohjelmia, Satu puolestaan odotti, milloin Kati Nappa alkaa... Urheilullisen Sadun harrastuksiin kuuluvat: kävely, juoksu, pyöräily, uinti ja ratsastus, mutta rakkain harrastus kaikista on ruoanlaitto.

Mikko Lahelma

on palkattu keittiömme uudeksi kokiksi 16.11.04 alkaen. 34-vuotias Mikko on aiemmin työskennellyt Royal Rest ravintoloissa 6 vuotta ja tulee Klubille Ravintola Saslikista tuoden mukanaan ehkä hieman myös etnisiä vivahteita... Mikon omat suosikit ovat italialainen ja suomalainen keittiö. Mikon harrastuksiin omakotitalon rakennustöiden ohella kuuluvat salibandy, jalkapallo ja biljardi.

WANHAN AJAN JOULUPÖYTÄ

KE 1.12.04 - KE 22.12.04

KOTIMYYNTITILAUKSET

KE 15.12.04 MENNESSÄ

TILAUSTEN NOUTOPÄIVÄ

KE 22.12.04 KLO 9-17

KLUBI SULJETTUNA

TO 23.12.04 - 9.1.05

RAVINTOLA AVATAAN

MA 10.1.05 KLO 11.00

JOULUHERKKUJEN KOTIMYYNTI

- MAALAIKPATEE
- n. 1 kg 18.50 €/KG
- RULLASYLTTY 14.00 €/KG
- PAISTETTU KINKKU 17.50 €/KG
- korppujauho-sinappi-
kuorrutus
- PORKKANA-, PERUNA-
JA LANTTULAATIKKO 10.00 €/KG
- n. 1,5 l:n
foliovoaassa
- SUKLAAKUORRUTETTU
PIIMÄKAKKU 7.50 €/KPL
- JOULULIMPPU 5.00 €/KPL

YSTÄVÄLLISET PÖYTÄVARAUKSET
PUH. 694 6644

Klubin hallinto 2004

■ **Kunniapuheenjohtaja:** Lehdistöneuvos **Mikko Pohtola**

■ **Kunniajäsenet:** varatuomari **Risto Alaviuhkola**, pääjohtaja **Martti Enäjärvi**, osastopäällikkö **Karl-Heinz Henn**, opetusneuvos **Antti Henttonen**, järjestöneuvos **Matti Höysti**, varatuomari **Pertti Kolve**, toimitusjohtaja **Mauno Saarela**, professori **Eero Saarenheimo**, kapellimestari **Aarno Walli**

■ **Klubin johtokunta:**

päätoimittaja **Pekka Ritvos**, puheenjohtaja, pekka.ritvos@kauppalehti.fi
toimitusjohtaja **Matti Viljanen**, varapuheenjohtaja, matti.viljanen@insinööriliitto.fi
toimitusjohtaja **Leif Eklöf**, webmaster@klubi.fi
hovioikeuden laamanni **Ukko Kiviharju**, ukko.kiviharju@om.fi
viestintäjohtaja **Leo Lehdistö**, leo.lehdisto@prh.fi
diplomi-insinööri **Leif Nordin**, leif.nordin@berggren.fi
valtiotieteen tohtori **Weijo Pitkänen**, weijo@eevalip.pp.fi
toimitusjohtaja **Timo Turunen**, timo.turunen@telemast.com
varanotaari **Pertti Virkkunen**, Pertti.Virkkunen@Sibelius.fi

■ **Talous- ja hallintotoimikunta:**

Timo Turunen puheenjohtaja, **Lauri Jouppi**, **Kari Karvonen**, **Jussi Koskinen**, **Ari Larnevaara**, **Jussi Selinheimo**, **Jens Stormbom**, **Matti Viljanen**, **Jouko Liusvaara** sihteeri

■ **Ohjelma- ja tiedotustoimikunta:**

Leo Lehdistö puheenjohtaja, **Kari Eklund**, **Seppo Hovi**, **Aarno Kaila**, **Timo Kivi-Koskinen**, **Ere Kokkonen**, **Henrik Lamberg**, **Jouko Liusvaara**, **Pekka Piispanen**, **Weijo Pitkänen**, **Jarmo Virmavirta**, **Marita Enqvist** sihteeri.

■ **Kulttuuritoimikunta:**

Weijo Pitkänen puheenjohtaja, **Sture Gripenberg**, **Keijo K. Kulha**, **Kauko Lehti**, **Jouni Mykkänen**, **Veikko Sonninen**, **Tuomo Tuomi**, **Jouko Liusvaara** sihteeri

■ **Harrastustoimikunta:**

Leif Eklöf puheenjohtaja, **Ahto Alander**, **Pertti Calonius**, **Kalevi Karenius**, **Jussi Neste**, **Jussi Papinniemi**, **Heikki Sarso**, **Pertti Tolla**, **Erkki Tulppala**, **Kari Wallin**, **Jouko Liusvaara** sihteeri

■ **Tietopalvelutoimikunta:**

Leif Nordin puheenjohtaja, **Leif Eklöf**, **Jari Karpakka**, **Teppo Oranne**, **Tuomo Tuomi**, **Pertti Virkkunen**, **Nikolai Ylirotu**, **Jouko Liusvaara** sihteeri

■ **Toiminnanjohtaja:** eversti **Jouko Liusvaara**, toiminnanjohtaja@klubi.fi

■ **Sihteeri:** myyntipäällikkö **Marita Enqvist**, sihteeri@klubi.fi

■ **Vahtimestarit:** **Jarmo Heinonen**, **Arto Toivanen**, vahtimestari@klubi.fi

Kiinteistömaailma

KEHUVAT MEITÄ RIPEIKSI

TARVITSEEKO ASUNTOSI HYVÄN KODIN?

Toisen unelmakoti voi olla toisen kauhistus. Vaikket syystä taikka toisesta nykyistä asuntoasi rakastaisikaan, se voi hyvinkin olla jonkun toisen unelmien täyttymys. Ja siinä on Kiinteistömaailman olemassaolon oikeutus: meidän tehtävämme on yhdistää oikeat kodit ja oikeat ihmiset. On sitten kysymys omistusasunnosta tai asunnon vuokrauksesta. Palvelemme myös toimitilasektorilla,

Ota rohkeasti yhteyttä. Luottamuksella.

Kiinteistömaailma

Area m2 Oy LKV

Itämerenkatu 21

00180 Helsinki

Puh. (09) 8563 5800

ruoholahti@kiinteistomaailma.fi

Anita Etelälähti
asunnot
050 386 6687

Markku Ikola
asunnot
040 516 8470

Reijo Lajunen
asunnot
050 386 6676

Matti Haverinen
toimitilat
050 386 6683

Kari Mensonen
toimitilat
0400 689 007

Samuel Törmälä
vuokra-asunnot
050 386 6689

Liisa Ruutsalo
vuokra-asunnot
040 512 7672

Hannu Vaahtio
toimitusjohtaja
0400 555 311

Tehokkaaseen johtamiseen!

Bengt Karlöf, Fredrik Helin Lövingsson

Johtamisen näkökulmat

– peruskäsitteitä ja -malleja

Kirja perehdyttää lukijan nopeasti johtamisen alalla käytettäviin olennaisiin käsitteisiin ja malleihin. Se kattaa kaupallisen yritystoiminnan lisäksi myös julkishallinnossa ja aatteellisessa toiminnassa sovellettavia käsitteitä ja ajatuksia.

382 sivua, 53 €, ISBN 951-37-4097-8

Bengt Karlöf

Strategian rakentaminen

– sisältö ja välineet

Kirjassa käsitellään kaikkia menestyksellisen strategia työn vaiheita. Karlöf kertoo omista kokemuksistaan ja esittelee käytännöllisiä menetelmiä ja välineitä. Teos on konkreettinen ja vankka johdatus strategiatyön prosesseihin.

143 sivua, 48 €, ISBN 951-37-4098-6

Bengt Karlöf

Tehokas johtaminen

– yritystalouden kaivattu ydin

Karlöf esittelee kaiken menestyksellisen toiminnan avaimen, tehokkuuden, hallintaa käytännössä ja kertoo runsaasti esimerkkejä mitä moninaisimmista yhteyksistä.

236 sivua, 48 €, ISBN 951-37-4099-4

TILAUKSET www.edita.fi/netmarket
s-posti: asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
faksi 020 450 2380, puhelin 020 450 05
Edita-kirjakauppa Helsingissä: Annankatu 44
(Et. Rautatiekadun kulma), ma – pe 9–17
puhelin 020 450 2566. Kirjakaupat.

EDITA

Tietoa. Pintaa syvemältä.